

Toimenpidesuosituksset vuodelle 2020

Tämä linjaus on jatkuvan kehittymisen malli, joka määrittää suunnan kulttuurin ja vapaa-ajan palveluverkkosuunnittelulle.

Palveluverkkosuunnittelun uudistamisen tarkoituksena on (1) parantaa suunnittelun laatua, (2) ohjata rajallisia resursseja parhaaseen mahdolliseen käyttöön sekä tunnistaa uusia resursseja ja (3) kasvattaa luottamusta kaupunkiin julkisen vallan käyttäjänä.

Periaatelinjauksen perusteella määritellään vuosittaiset toimenpiteet. Seuraavassa esitetään *kulttuurin ja vapaa-ajan palveluverkon toimenpidesuosituksset* vuodelle 2020.

1) Kumppanitoiminta

- Toimialan rakentaminen on vaiheessa, jossa voidaan suunnata enemmän huomiota organisaatiosta ulospäin. Lisätään valmistelun avoimuutta ja vuorovaikutteisuutta ja vahvistetaan viestintää kumppaneille ajankohtaisista asioista.
- Kutsutaan kumppaneita säännöllisesti mukaan palveluverkon suunnitteluun. Rekrytoidaan toimialalle yhteyskoordinaattori organisoimaan palveluverkkotyötä.
- Selvitetään kansainvälisesti muiden kaupunkien toimivia kumppanuusmalleja yhteistyöhön ja avustamiseen.
- Vahvistetaan yhteistyötä palveluverkon suunnittelussa pääkaupunkiseudun korkeakoulujen kanssa.
- Etsitään kumppaneiden kanssa keinoja kasvattaa osaamista tavoista, joilla ratkaistaan vapaaehtois- ja järjestötoiminnan avulla yhteiskunnallisia ongelmia. Toteutukseen haetaan akateemisia ja yrityskumppaneita.

Vastuu: toimialajohtaja Tommi Laitio

2) Kaupungin rooli palvelutuotannossa

- Toimialan tehtävänä on johtaa kulttuuri-, liikunta-, nuoriso- ja kirjastopolitiikkaa ja toteuttaa näihin liittyviä palveluja. Vuoden 2020 aikana määritellään:
  - Mitä kaupunki tekee itse?
  - Millaista toimintaa avustetaan?
  - Mitä toteutetaan yhteistyöllä yritysten, yhteisöjen ja kansalaisten kanssa?
  - Mitä toteuttavat muut?
- Linjauksia tehdään kumppaneiden kanssa ja niissä otetaan huomioon kaupungin muutos, kumppaneiden toiveet ja digitalisaatio. Määrittelystä päättää kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta.

Vastuu: toimialajohtaja Tommi Laitio

3.12.2019

LIITE 4

3) Toimialojen työnjako

- Toimialojen työnjakoa tarkennetaan esimerkiksi seuraavissa asioissa:
  - **Kasko-Kuva:** koko kaupunki oppimisympäristönä, koulutilojen hyödyntäminen ja suunnittelu kansalais- ja kulttuuritoimintaan, harrastustoiminnan tukeminen
  - **Kymp-Kuva:** liikunta- ja tilahankkeiden toteuttaminen, liikkumisen edistäminen, ulkoilu (sis. lähiliikunta, skeitti), vajaakäyttöisten tai tyhjien tilojen avaaminen kulttuurikäyttöön, asuinalueiden viihtyvyys, lausuntojen yhteensovittaminen
  - **Sote-Kuva:** asukastoiminnan ja kansalaistoiminnan tilat, palvelukeskukset vapaa-ajan paikkoina, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, vanhustyö
- Työnjako täsmennetään yhteistyössä toimialojen ja kanslian strategiasaston kanssa vuoden 2020 aikana (Sote-Kuva vuoden 2021 aikana).
- Asiasta raportoidaan kaupungin johtoryhmälle.

Vastuu: toimialajohtaja Tommi Laitio

4) Saavutettavuustarkastelut

- Osallistutaan kaupungin yhteiseen, kaupunkiympäristön toimialan vetämään työhön digitaaliseen palveluverkkosuunnittelusta.
- Toteutetaan säännöllisesti karttatarkasteluja palveluverkon kattavuudesta. Saavutettavuudessa tarkastellaan nykyistä ja tulevaa väestömäärää, väestörakennetta sekä matka-aikaa palveluun. Tarkasteluilla tuetaan koko vapaa-ajan ekosysteemin kehittämistä. Palveluverkon arvioinnissa otetaan huomioon sekä kaupungin itse tuottamat että muiden tuottamat palvelut.
- Vahvistetaan toimialan asiantuntemusta sosiaalisesta saavutettavuudesta järjestökumppanuuksien ja akateemisten kumppanuuksien avulla.
- Vuonna 2020 toteutetaan kaupunginkanslian KTT:n kanssa:
  - Helsingin yleisten kirjastojen verkon kattavuus (kaupunki ainoa tuottaja, paljon poliittisia toiveita, ei riittävää tilannekuvaa)
  - Lähiliikkuminen (liikkumisohjelma, monituottajamalli, toteutetaan yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan kanssa)
  - Nuorten turvalliset kokoontumistilat (nuorisopalvelujen lisäksi muitakin toimijoita, koulutilojen avaaminen, toteutetaan Kaskon kanssa)
  - (Kulttuurin osalta on tehty viime vuosina selvityksiä kulttuuritaloista ja taiteen perusopetuksesta.)

Vastuu: kehittämisspalvelupäällikkö Marja-Liisa Komulainen

3.12.2019

LIITE 4

5) Vapaa-ajan palvelut alueen hyvinvointitekijänä

- Vapaa-ajan palvelut vaikuttavat suuresti alueen houkuttelevuuteen, hyvinvointiin ja viihtyvyyteen. Kulttuurin ja vapaa-ajan palvelujen suunnittelua ohjaa jatkossa tavoite, että seuraavien palvelujen tulisi löytyä helsinkiläisille läheltä:
  - Turvallinen kokoontumis- ja harrastustila nuorille, esimerkiksi nuorisotila
  - Kirjasto
  - Mahdollisuus omatoimiseen liikkumiseen ja liikuntaan
  - Julkinen taide
  - Varattava liikuntatila, esimerkiksi koulun liikuntasali
  - Kaupunginosa- ja kulttuuritapahtumat mahdollistavia paikkoja
- Oman palvelutuotannon rinnalle kehitetään uusia tapoja tuottaa lähipalveluja järjestöjen, yritysten, säätiöiden ja kuntalaisten kanssa. Palvelutiloja suunnitellaan yhdessä muiden toimialojen ja kumppaneiden kanssa.
- Tavoitetta edistetään käyttötalouden ja investointiraamien puitteissa. Tavoite koskee sekä uusien alueiden rakentamista, aluekehitystä että täydennysrakentamista. Lähipalvelujen suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota ikääntyneisiin, pienten lasten perheisiin, toimintarajoitteisiin, lapsiin ja nuoriin.
- Toimiala tekee enemmän siellä ja niiden kanssa, jotka tarvitsevat enemmän. Toimiala torjuu eriarvoisuutta toteuttamalla myönteisen erityiskohtelun kokeiluja erityisesti Mukana-ohjelman alueilla (Mellunmäki, Kontula, Malmi, Kannelmäki, Malminkartano, Meri-Rastila).

Vastuu: palvelukokonaisuuksien johtajat

6) Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tilasuunnittelu

- Tilahankkeita katsotaan yhä enemmän kaupunkistrategiaa edistävinä muutoshankkeina.
- Otetaan käyttöön tilahankkeiden vuorovaikutusmalli, jossa tehdään ero pienempien ja suurempien hankkeiden välillä.
- Selvennetään tilapalvelun, vuorovaikutusasiantuntijoiden ja palveluiden johdon työnjako ja vastuut tilahankkeissa, erityisesti tarveselvityksen ja hankesuunnitelman osalta.
- Laajennetaan mm. Maunula-talon suunnittelussa käytettyä toimintamallia, jossa asukkaat ja käyttäjät osallistuvat kooltaan tai alueellisesti merkittävien hankkeiden projekti-, sparraus- tai ohjausryhmiin.
- Rakennetaan kaupungille yhteinen, digitaalinen ratkaisu avata tiloja nykyistä helpommin kansalais- ja kulttuuritoimijoiden käyttöön.

Vastuu: tilapalvelupäällikkö Matti Kuusela, kehittämispalvelupäällikkö Marja-Liisa Komulainen

7) Rakennushankkeiden arviointimalli

- Kulttuurin ja liikunnan olosuhteita tuottavat kaupungin lisäksi yleishyödylliset ja yksityiset toimijat.
- Hankkeita käsitellään usein yksittäisinä hankkeina. Myös hakijat kokevat, että eivät tiedä kaupungin arviointikriteerejä hankkeille.
- Arviointimallilla parannetaan vuorovaikutusta hankkeiden kanssa, vahvistetaan kytkentää kaupungin strategiaan ja parannetaan päätöksentekijöille tarjottavaa tietoa.
- Liikunnan arviointimalli otetaan käyttöön 2020. Samalla liikunnan hankehallintaan ja kumppaneiden kanssa käytävään vuorovaikutukseen rekrytoidaan erityissuunnittelija.
- Kulttuurin kriteeristö rakennetaan 2020 ja otetaan käyttöön 2021. Samalla arvioidaan osaamistarpeet ja tarvittavat muutokset työnkuviissa. Vuonna 2021 luodaan arviointimalli kirjasto- ja nuorisopalvelujen arviointimalli.
- Kriteeristö tarkistetaan jokaisen strategiakauden alussa.

Vastuu: liikuntajohtaja Tarja Loikkanen, kulttuurijohtaja Mari Männistö

8) Kaupunki mahdollistajana kulttuurin ja nuorisotyön kumppaneiden tilahankkeille

- Kulttuurin esitys- ja työtilojen turvaaminen on suuri kysymys kaikissa suurkaupungeissa. Usein alueiden vetovoima lähtee kasvuun juuri taiteilijoiden ansiosta, joilla lopulta ei ole varaa maksaa alueen suosion tuloksena nousevia vuokria. Myös Helsingissä tämä ilmenee keikkapaikkojen vähenemisenä ja taiteilijoiden työ- ja esiintymistilojen puutteena.
- Kulttuuri ja nuorisotyö voisivat hyödyntää tällä hetkellä tyhjillään tai vajaakäytöllä olevia tiloja toimintaansa. Nuorisotyö ja kulttuuritoiminta kasvattavat asuinalueiden ja kauppakeskusten houkuttelevuutta. Kulttuuritoimijoiden omat tilahankkeet kasvattaisivat toimijoiden tasetta ja siten itsenäisyyttä, rahoituksen monipuolisuutta ja kykyä toiminnan kehittämiseen ja investointeihin.
- Lisätään ymmärrystä kulttuurin ja kansalaistoiminnan vaikutuksista alueiden houkuttelevuuteen. Tutustutaan kansainvälisesti toimivimpiin malleihin World Cities Culture Forum -kaupunkiverkoston kautta ja lisätään kansainvälistä yhteistyötä osana taide- ja kulttuurivision toteuttamista.
- Selvitetään mahdollisuus laajentaa urheilu- ja ulkoilulaitosrahastoa muille vapaa-aikatoimijoille kuitenkin heikentämättä kykyä tukea liikunnan hankkeita. Selvitetään kaupungin omien tyhjinä tai vajaakäytöllä olevien tilojen hyödyntämistä kulttuuri- ja kansalaiskäyttöön osana kiinteistöstrategiaa. Valmistellaan asiaa yhdessä kaupunkiympäristön toimialan ja kaupunginkanslian kanssa.

Vastuu: kulttuurijohtaja Mari Männistö